

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.426/2011/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Beregszászi Béla ügyvéd ügyintézése mellett a Gyulai és Beregszászi Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (címe) II. rendű, kk. III.rendű felperes neve (címe) III. rendű és kk. IV.rendű felperes neve (címe) IV. rendű felpereseknek, a dr. Koncz István (címe) ügyvéd által képviselt Allianz Hungária Biztosító Zrt. (címe) alperessel szemben kártérítés megfizetése iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 25.P.20.727/2010/18. számú ítélete ellen az alperes részéről 19. sorszám alatt előterjesztett és 21. sorszám alatt indokolt, valamint a Pf.5. sorszám alatt pontosított fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az I. rendű felperesnek fizetendő marasztalás tőkeösszegét 1 500 000 (egymillió-ötszázezer) Ft-ra, a II-IV. rendű alpereseknek fizetendő marasztalás tőkeösszegét pedig személyenként 800 000 (nyolcszázezer) Ft-ra leszállítja azzal, hogy a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontja egységesen 2009. február hó 18. napja. Az alperes által a felpereseknek fizetendő perköltség összegét az I. rendű felperes esetében 46 080 (negyvenhatezer-nyolcvan) Ft-ra, míg a II-IV. rendű felperesek esetében pedig személyenként 46 300 (negyvenhatezer-háromszáz) Ft-ra szállítja le, ahogy az államnak külön felhívásra megtérítendő le nem rótt kereseti illeték összegét is 234 000 (kétszázharmincnégyezer) Ft-ra. Kötelezi az I. rendű felperest 60 000 (hatvanezer) Ft, míg a II-IV. rendű felpereseket személyenként 30 000 (harmincezer) Ft le nem rótt kereseti illetéknek külön felhívásra az állam javára történő megtérítésére. Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy a III-IV. rendű felperesek részére fizetendő kártérítési összeget gyámhatósági fenntartásos betétbe helyezéssel köteles teljesíteni az alperes.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felpereseknek személyenként 15 625 (tizenötezer-hatszázhuszonöt) Ft másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 234 000 (kétszázharmincnégyezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket, ahogy

kötelezi az I. rendű felperest 60 000 (hatvanezer) Ft, míg a II-IV. rendű felpereseket személyenként 30 000 (harmincezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéknek az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül az állam javára történő megtérítésére.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Néhai P. A-né - az I. rendű felperes házastársa, valamint az 1990. évben született II. rendű, az 1994. évben született III. rendű és az 1996. évben született IV. rendű felperesek édesanyja - 2009. február hó 17. napján közlekedési balesetben elhunyt, amelyet okozó gépjárműre az alperesnél rendelkeztek kötelező felelősségbiztosítással.

A néhai és a felperesek együtt éltek **"B-en"**, ekkor a II. rendű felperes a **"X-i"** Szakközépiskola tanulója, a III. rendű felperes 9. osztályos gimnazista, míg a IV. rendű felperes 6. osztályos általános iskolai tanuló volt; a III-IV. rendű felperesek évek óta versenyszerűen sportoltak: úsztak, majd kajakoztak. A néhai a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei.....-ban dolgozott váltott műszakban, míg az I. rendű felperes fuvarozással foglalkozott. A család életében a néhai központi szerepet töltött be, a házimunkán kívül ő intézte a hivatalos ügyeket és látta el a gyerekeket; rá szerető hitvesként és gondoskodó anyaként minden körülmények között számítani lehetett. A család harmonikus, kiegyensúlyozott, boldog életet élt, együtt jártak a III-IV. rendű felperesek versenyekre, családi összejöveteleket tartottak, kirándultak.

A felperesek a néhai halálát követően az I. rendű felperes **"Sz-en"** élő édesanyjához költöztek, mert az I. rendű felperes munkája miatt a kiskorú III-IV. rendű felperesek ellátásában segítségre szorult. Hozzá tartozójuk halálát követően valamennyi felperesre nagyobb teher hárult, a hétköznapi felmerülő mindennapos problémákat az I. rendű felperes adott esetben szabadság igénybevételével oldja meg, de az ügyek intézésében a II. rendű felperes is részt vállal. A felpereseknél a közeli hozzátartozójuk hirtelen halála pszichés károsodást okozott, ám pszichés állapotuk a gyász munka során nem igényelt orvosi ellátását.

Az alperes peren kívül az I. rendű felperesnek 1 500 000 Ft-ot, míg a II-IV. rendű felpereseknek személyenként 1 200 000 Ft nem vagyoni kártérítést fizetett meg.

A felperesek keresetükben az alperest az I. rendű felperes részére 2 500 000 Ft, míg a II-IV. rendű felperesek részére személyenként 1 300 000 Ft nem vagyoni kártérítés és ennek 2009. február hó 17. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kérték kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját nem vitatta, ám álláspontja szerint a peren kívül teljesített kártérítés megfelelő mértékben kompenzálta a felpereseket hozzátartozójuk elvesztése miatt.

Az elsőfokú bíróság a 18. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg tizenöt napon belül az I. rendű felperesnek 2 500 000 Ft tőkét és ennek 2009. február hó 17. napjától járó késedelmi kamatát, a II-IV. rendű felpereseknek pedig személyenként 1 300 000 Ft tőkét és ennek 2009. február hó 17. napjától járó késedelmi kamatát azzal, hogy a III-IV. rendű felpereseknek járó összeget „gyámhatósági fenntartásos letétbe helyezéssel” kell teljesíteni. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 15 napon belül 457 200 Ft perköltséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 384 000 Ft „perköltséget”.

Határozatának indokolása szerint az alperes kizárólag a kereset összecszerűségét vitatta, ám az ellenkérelmében előadottak nem eredményezhették a kereset elutasítását.

Néhai P. A-né halálával végleges jelleggel sérült a felpereseknek az Alkotmány 15. §-ában nevesített családban élésben fűződő alapvető személyiségi joga, hiszen sérült a család integritása, ami a családon belüli szerepeknek megfelelő teljes családban éléshez való jog sérelmét eredményezte. A kiskorú III-IV. rendű felperesek vonatkozásában külön kiemelandó, miszerint édesanyjuk halálával lehetetlenné vált, hogy mindkét szülő nevelésében nőjenek fel, ami a kiegyensúlyozott gyermeki élet legfontosabb feltétele. A felpereseknél a családban központi szerepet betöltő hozzátartozójuk baleseti halála pszichés károsodást okozott, aminek jellege és lezajlása a gyászszemélyekkel megegyező.

A nem vagyoni kártérítést az Alkotmány 15. §-ában nevesített alapvető személyiségi jog megsértése alapozza meg, nem pedig a gyász és a fájdalom, vagy a gyászreakció kóros mivolta. Nem vagyoni kártérítésként a károsultat ért hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges kárpótlásként olyan összeget kell megítélni, amely arányban áll az elszenvedett sérelemmel. Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során értékelte azokat a konkrét sajátosságokat, amelyek megalapozzák az arányos és mértéktartó nem vagyoni kártérítést, valamint figyelemmel volt a károkozás idején fennálló ár- és értékviszonyokra és más összehasonlításra alkalmas ügyekre (Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.20.650/2009/7., Fővárosi Ítéltábla VI.Pf.20.435/2007/6., Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.22.155/2006/5.). Ennek alapján az I. rendű felperes esetében 4 000 000 Ft-ban, a II-IV. rendű felperesek esetében pedig személyenként 2 500 000 Ft-ban határozta meg azt az összeget, ami szükséges és egyben elegendő az immateriális hátrányok ellensúlyozásához, s ez után a Ptk. 360. §-ának (1) bekezdése szerint 2009. február hó 17. napjától kezdődően kötelezte az alperest késedelmi kamat megfizetésére. Az alperes a pervesztessége folytán köteles a felpereseknek perköltséget fizetni és a le nem rótt kereseti illetéket megtéríteni.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet részbeni megváltoztatásával a marasztalási összeget az I. rendű felperes esetében 1 000 000 Ft-ra, míg a II-IV. rendű felperesek esetében személyenként 800 000 Ft-ra kérte leszállítani. Álláspontja szerint az általa peren kívül teljesített nem vagyoni kártérítés alkalmas a felpereseket ért hátrányok kompenzálására, tekintettel arra is, hogy az igazságügyi szakértői vélemény a felperesek esetében nem tárt fel olyan pszichés

következményt, mint többlethátrányt, ami az aktuális veszteségélményen túlmenően bármilyen további kezelést indokoltá tett volna. Utóbb a fellebbezését akként pontosította, hogy a peren kívüli teljesítésére figyelemmel a felperesek keresetének a teljes elutasítását kérte.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérték annak helyes indokai alapján.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt részben alaposnak találta a következők szerint:

Mindenekelőtt annyiban pontosítja az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének indokolási részét, hogy a felperesek a keresetükben nem az alperes által a pert megelőzően teljesített összeggel azonos nem vagyoni kártérítés megfizetésére tartottak igényt, hanem az I. rendű felperes részére 2 500 000 Ft, míg a II-IV. rendű felperesek részére személyenként 1 300 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetését követelték, amint ennek megfelelően hangzott az ítélet rendelkező része.

Ezen pontosítás mellett az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, ám az abból levont következtetéseivel részben nem értett egyet az ítélet tábla.

Az alperes fellebbezése annyiban alapos volt, hogy a felperesek részére megítélt nem vagyoni kártérítés összege eltúlzott volt. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során feltárt konkrét tényállás alapján a jogsérelem folytán bekövetkezett hátrányokat, következményeket nagyrészt helyesen vette számba azzal, hogy az I. rendű felperes esetében további hátránnyként értékelhető az önrendelkezési jogának csorbulása: az életvitele jelentősen megváltozott a káresemény következtében, egyedül rá hárult ugyanis két, a kamaszkorban lévő kiskorú gyermekének a felnevelése anélkül, hogy az ezzel köztudomásúan együtt járó terheket mással megoszthatta volna.

Az elsőfokú bíróság a feltárt hátrányokat a felpereseket megillető nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározásánál nem megfelelően értékelte. Az ítélezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személy körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni. A nem vagyoni kárpótlás mértéke megállapításánál tehát a jogsértés súlyát és a következmények súlyosságát kell figyelembe venni, nem hagyható figyelmen kívül az összeg meghatározásánál a hasonló következményekkel járó, korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélezési gyakorlat és az annak megfelelő egységes megítélés követelménye sem. Az I. rendű felperes javára megállapított nem vagyoni kártérítés összege a fenti körülmények ellenére is eltúlzottnak tekintendő a kialakult bírói gyakorlathoz képest, a hozzátartozói nem vagyoni kártérítések körében ugyanis a túlélő házastárs részére ilyen nagyságú kárpótlás kettős személyiségi jogsérelem esetében sem indokolt, különösen akkor nem, ha az I. rendű felperes életkora nem rejti magában a teljes elmagányosodás veszélyét, így esetlegesen új kapcsolat létesítésére is lehetősége nyílhat. A II-IV. rendű felperesek részére megállapított nem

vagyoni kártérítés ugyancsak eltúlzottnak volt tekinthető, náluk ugyanis normál időtartamú gyászreakció jelentkezett, aminek a feldolgozása megtörtént, az pszichés megbetegedést nem alakított ki, egészségkárosodás nem maradt vissza, ezért az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés az őket ért személyiségi jogsérelemmel nem volt arányos. A most kifejtettek miatt az I. rendű felperes esetében a beszámított összegre is figyelemmel 3 000 000 Ft, a II-IV. rendű felperesek esetében pedig személyenként 2 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés szükséges, de egyben elegendő is az őket ért immateriális hátrányok kompenzálására, valamint felel meg egyúttal az egységes megítélés követelményének (Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.190/2009/4., Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.21.951/2009/4.).

A késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját az ítéltábla valamennyi felperes esetében a káreseményt követő napban határozta meg, mert a kártérítés a Ptk. 360. §-ának (1) bekezdése szerint a károsodás bekövetkeztekor vált esedékessé, azaz az alperes a károsodás napján még késedelem nélkül teljesíthetett volna, csak az ezt követő naptól esett késedelembe a Ptk. 298. §-ának a) pontja értelmében.

A leírtak miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a marasztalás tőkeösszegét, valamint a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját a fentiek szerint leszállította, illetőleg módosította. Ennek következtében a felperesek is részben pervesztesek lettek, ami a javukra megállapított perköltség összegének a leszállítását is indokolta a Pp. 81. §-ának (2) bekezdésében írtak alapján. A perköltség összegének a leszállítása során az ítéltábla arra volt figyelemmel, hogy az általuk előlegezett szakértői díjból (57 200 Ft) egy felperesre 14 300 Ft jutott. Ebből az összegből a pernyertességének arányára tekintettel az I. rendű felperes 8 580 Ft, míg a II-IV. rendű felperesek személyenként 8 800 Ft megtérítésére tarthatnak igényt, amelyhez hozzá kell számítani a jogi képviselőjükkel felmerült ügyvédi munkadíjat, amely mindegyik felperes esetében az 500 000 Ft-os tiszta pernyertesség után bruttó 37 500 Ft volt; ezek együttes összege adja ki az alperes által fizetendő perköltség összegét, amelynek összevonására nem volt jogszabályi lehetőség, lévén a felperesek oldalán a jogosulti egyetemlegesség feltételei (Ptk. 335. §-ának (1) bekezdése) nem voltak adottak. Az alperes kisebb mértékben lett pervesztes, ezért az ítéltábla leszállította a terhére megállapított le nem rótt kereseti illeték (s nem pedig az államnak fizetendő perköltség) összegét, s az immár részben pervesztes felpereseket is kötelezte a pervesztességükhöz igazodó le nem rótt kereseti illeték állam javára történő megtérítésére.

A Csjt. 82. §-ának (2) bekezdése alapján a szülők a gyermek pénzét és értéktárgyait, amennyiben azokat a rendes vagyonkezelés szabályai szerint folyó kiadásokra vagy egyéb okból készen tartani nem kell, kötelesek a gyámhatósághoz beszolgáltatni; ilyen értékekről a szülők a gyámhatóság jóváhagyása nélkül nem rendelkezhetnek. A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 147. §-a (1) bekezdésének a) pontja értelmében, ha a törvényes képviselő a Csjt. 82. §-ának (2) bekezdése alapján a gyermek, illetve a Ptk. 20/B. §-a alapján a gondnokság alá helyezett pénzét és értéktárgyait a gyámhivatalnak beszolgáltatni köteles, a pénzt hitelintézetnél nyitott gyámhatósági fenntartásos betétben, forint folyószámlán vagy devizaszámlán kell elhelyezni. Ezen jogszabályhelyekre tekintettel az alperes a nem

vagyoni kártérítés tőkeösszegét és annak kamatait nem közvetlenül a kiskorú III. és IV. rendű felperesek kezeihez, hanem gyámhatósági fenntartásos betétbe helyezéssel köteles teljesíteni, szemben az elsőfokú bíróság által írt gyámhatósági fenntartásos letétbe helyezéssel, ezért ennyiben pontosította az ítéletábra az első fokú ítéletet annak egyebekben történő helybenhagyása mellett.

A fellebbezési eljárásban a felperesek nagyobb részben pernyertesek lettek, ezért az alperes a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján köteles a javukra perköltséget fizetni. A mindegyik felperes oldalán egyformán 500 000 Ft-os tiszta peresztesség összege után az alperes a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése, valamint a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján megállapított összegű ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére köteles a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapuló teljesítési határidő mellett. A le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megtérítésére a felek a peresztességük arányában az illetekekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján kötelesek.

Debrecen, 2011. november hó 2. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó